

de Stichting Milieufederatie Limburg, onder auspiciën van de heer Jaak Cuppens, schepen van leefmilieu, een tweedaags Maasforum. Gelijktijdig met dit forum loopt er tot en met 17 oktober een driedelige maas-tentoonstelling.

Referaten door gastsprekers en discussies met pannelleden uit verschillende belangengroepen over thema's als landschap, water, recreatie en economie, schetsen ons een beeld van de huidige toestand van de Maas en haar omgeving. Tevens wordt het rapport Maas-Rijn verbinding toegevoegd en gevolgd door een politiek debat. De actieve inzet van het publiek in de discussies maken van dit forum een levendig geheel. Aan dit maasforum verlenen onder meer hun medewerking: Stichting Milieufederatie Limburg, Maaslandse Milieuactie, Studiecentrum voor Ecologie en Bosbouw (Lisec-Bokrijk), Provinciaal Natuurcentrum Rekum, Rijncommissie Waterleidingbedrijven (RIWA), Stichting Reinwater, Verbetering Visbestand Maas, G.O.M.-Limburg, I.M.L.

De tentoonstelling met video/dia presentatie versterkt visueel het forum,

maar loont zeker de moeite om los van het forum bezocht te worden. In de tentoonstellingsruimte komen aan bod de ontgrondingsproblematiek, steden langs de Maas, functies van de Maas en de (vaak negatieve) invloed van deze functies op haar verdere verloop. Speciaal voor de scholen staan er een aantal leskisten ter beschikking met materiaal waarmee allerhande proeven op water kunnen worden uitgevoerd. Indien van te voren aangemeld kan er voor begeleiding gezorgd worden.

Deze gehele manifestatie zal plaats vinden in het Cultureel Centrum "Achterolmen" te Maaseik.

Voor nadere informatie:

België: Technische Dienst, D.A.C. - Leefmilieu, St. Lambertuskerkstraat 10, 3670 Maaseik tel. 011-86.37.12, vragen naar Ludo Lemmens.

Nederland: Stichting Milieufederatie Limburg, Gasthuis 2, 6268 NN Beme-len tel. 04407 - 2578, vragen naar Jacques van Oers.

Symposium Milieuverstoring als natuurstudieobject

De Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie (NJJN) viert dit jaar haar 65-jarig jubileum. Om dit heuglijk feit te viëren organiseert deze club op 2 november a.s. een symposium met als thema milieuverstoring als natuurstudieobject. Hiervoor zijn 6 sprekers uitgenodigd, die ieder op hun eigen vakgebied over het thema zullen spreken. Tevens wordt er een diaserie over stadsnatuur vertoond en presenteren de werkgroepen zich.

Dit symposium vindt plaats in "de Reehorst" te Ede en begint om 10.00 uur. Men wordt verzocht zelf voor een lunchpakket te zorgen.

In verband met een beperkte zaalcapaciteit wordt men verzocht zich van te voren op te geven. Dit kan door f 5,60 over te maken op giro 4982088 t.n.v. N.J.N.-jubileum symposium, Tuinbouwdwarsstraat 6, 9717 HV Groningen. Na opgave krijgt men nadere informatie thuisgestuurd.

Meer inlichtingen zijn te verkrijgen bij: Franck Kuiper, Tuinbouwdwarsstraat 6, 9717 HV Groningen, tel.: 050-734354.

Boekbesprekingen

Atlas des Batraciens et Reptiles de Belgique

Parent, G.H., 1984. Cahiers d'Ethologie Appliquée, 4 (3): 198 blzn., 49 kaarten, afbn. Prijs: Bfr. 400.

In 1979 verscheen van de hand van G.H. Parent een voorlopige atlas van de Belgische herpetofauna (Les Naturalistes belges, 60 (9-10): 251-333). In 1981 verschenen verspreidingskaarten op Benelux-niveau, opgesteld door Bergmans en Parent (in Sparreboom, 1981). In 1982 en 1983 werden ze opnieuw aangevuld en apart uitgegeven voor Vlaanderen (7 meest bedreigde soorten; uitg. Wielewaal 1983) en Wallonië. De huidige uitgave beslaat België en Luxemburg en de onmiddellijk eraan grenzende territoria in Nederland, Duitsland en Frankrijk. De informatie-waarde van kaarten voor zo'n groot territorium ligt vele malen hoger dan indien ze opnieuw apart waren uitgegeven voor Vlaanderen, Wallonië en eventueel Luxemburg. De informatie is opgenomen zoals bij de auteur beschikbaar op 1 dec. 1984.

Het betreft andermaal kaarten op het I.F.B.L.-raster, daar gebleken is dat deze korrelgrootte

voor het beoogde doel goed bruikbaar is. Er wordt voor gewaarschuwd dat het hier gaat om cumulatieve kaarten, die alle beschikbare oude en nieuwe gegevens presenteren. Ze zijn opgesteld met het oog op het bepalen van het potentieel verspreidingsgebied van de betrokken soorten. Het zijn biogeografische werkdocumenten. Het is pas bij een volgende of nog latere definitieve publicatie dat een selectie van de beschikbare gegevens op basis van andere criteria zal gebeuren, met inbegrip van uitsluiting van nu nog in het voordeel van de twijfel opgenomen weinig gestaafde gegevens.

De verspreidingskaart van de Geelbuikpad is reeds geactualiseerd. Bij vergelijking met de vorige uitgaven van deze atlas valt op hoe snel de kennis van de verspreiding van de herpetofauna in België vooruit gaat. De tijd dat voor deze verspreidingen nieuwe interpretaties zullen mogelijk zijn lijkt niet meer zo ver van ons af te liggen.

In de eerste uitgave van de atlas, in 1979, was bij de bespreking van de verschillende soorten vooral de nadruk gelegd op het verspreidingsgebied en op de ecologie ervan.

In de huidige tekst ligt de nadruk eerder op de ecologie en de ethologie van de dieren, en op de maatregelen die in het licht hiervan zouden moe-

ten worden genomen om het voortbestaan van deze soorten hier te verzekeren. De beide teksten vullen elkaar dus aan. Door een welhaast onvoorstelbare slordigheid bij de uitgever zijn de kaartjes op Europees niveau gedeeltelijk achterhaald. Er is, soms zelfs foutief, gebruik gemaakt van reeds drie jaar geleden opgestelde kaarten. Ze zijn fout of verouderd voor de Rugstreeppad (Ierland), de Alpenwatersalamander (Griekenland), de Gewone watersalamander (Ierland), de Bruine kikker (Zuid-Frankrijk). Het ware beter geweest enkele slechte illustraties niet op te nemen. Voor het eerst konden verschillende kaarten opgenomen worden voor de drie soorten groene kikkers. Men zal zich ook verheugen in de aanwezigheid van informatie over de Springkikker. De literatuuropgaven zijn vanwege hun talrijkheid verkort opgenomen. Net zoals in 1979 zal de bibliografie betreffende de Belgische en Luxemburgse herpetofauna apart gepubliceerd worden, eveneens in de Cahiers d'Ethologie Appliquée. Deze atlas berust op een in de loop van 20 jaar opgebouwde zeer uitgebreide databank. Iedereen die over aanvullende of bevestigende gegevens beschikt zou ze moeten doorgeven, gezien nu duidelijk is dat deze centralisator zijn gegevens ook regelmatig en met de nodige duiding te-

rug vrijgeeft. Het adres van de auteur is: Dr. G.H. Parent, 37, rue des Blindés, 6700 Arlon, België. Het werk kan gekocht worden door storting van 400 Bfr. op rekening 340-0000044-82 van de "Patrimoine de l'Université de Liège", met vermelding "6114/PO7 Atlas Batraciens et Reptiles".

J. Burny.

Atlas van de Nederlandse Flora deel 2. Zeldzame en vrij zeldzame planten.

J. Mennema, A.J. Quené-Boerenbrood en C.L. Plate (redactie), met medewerking van F. Adema, R.W.J.M. van der Ham, P. Heukels, J. Mennema, C.L. Plate, A.J. Quené-Boerenbrood en E.J. Weeda. Utrecht, Bohn, Scheltema & Holkema, 1985. 349 blz., afbn., reg., lit. opg. Prijs f 95,—.

Vijf jaar na het verschijnen van het eerste deel van deze atlas, dat de verspreidingskaartjes van de uitgestorven en zeer zeldzame planten bevat, is nu het tweede deel verschenen waarin de zeldzame en vrij zeldzame planten behandeld worden.

In die vijf jaren zijn er nogal wat wijzigingen opgetreden, niet zozeer in de Nederlandse flora als wel in de Nederlandse floristiek. Zo verscheen in 1983 een nieuwe Standaardlijst van de Nederlandse flora met vaak vrij sterk gewijzigde inzichten ten aanzien van de indeling der planten in zeldzaamheidsklassen in vergelijking met de Standaardlijst 1975, waarop de oorspronkelijke verdeling van zeldzaamheidsklassen over de drie atlas-delen is gebaseerd. Daardoor komen er in deel 2, behalve kaartjes van een aantal zeer zeldzame planten die nieuw zijn voor de Standaardlijst 1983, tal van kaartjes voor van planten die volgens deze lijst inmiddels als zeer zeldzaam zijn te beschouwen en er zijn kaartjes opgenomen van soorten die bij nader inzien thans als "minder algemeen" of "vrij algemeen" moeten gelden. Ook zijn er, sinds de jongste editie van de Heukels-flora, nogal wat wijzigingen opgetreden in taxonomische opvattingen en nomenclatuur. Dit tweede atlas-deel volgt die opvattingen voor het overgrote deel en er verschijnen daarom geen kaartjes van Schaduwzegge (*Carex reichenbachii*), noch van de ondersoorten van Gevlekte orchis (*Dactylorhiza maculata*) en diverse Rozen. In het eerste atlas-deel daarentegen staan kaartjes van een vrij groot aantal planten die niet meer in de Flora van Nederland en de Standaardlijst 1983 zijn opgenomen. Bovendien is het ook nog zo dat een aanzienlijk aantal (vrij) zeldzame planten eerst in deel 3 behandeld worden, omdat zij tegelijk worden bewerkt met algemenere, erop gelijkende, verwante soorten. De oorspronkelijke verdeling van de Nederlandse planten over de drie atlas-delen naar zeldzaamheidsklasse is door deze ontwikkelingen sterk vervaagd. Men vraagt zich af waarom het niet mogelijk is geweest een en ander beter op elkaar af te stemmen, zeker gezien het nauwe contact dat er tussen de samenstellers van Atlas, Flora en Standaardlijst bestaat (of althans zou moeten bestaan). De samenhang tussen de Atlas en de andere twee werken, tezamen toch de belang-

rijkste literatuur met betrekking tot de Nederlandse flora, zou zijn vergroot.

Evenals in het eerste deel worden er van iedere plant als het ware twee kaartjes in één gepresenteerd: met groene blokken wordt de verspreiding vóór 1950, met asterixen die sinds 1950 weergegeven. Deze unieke opzet laat duidelijk de veranderingen in de Nederlandse flora zien. In een begeleidende tekst worden zaken als oudste vondst in Nederland, (mogelijke) oorzaken van voor- of achteruitgang e.d. behandeld. Dat het mogelijk is om de veranderingen op deze wijze weer te geven is in de eerste plaats te danken aan het feit dat Nederland, hoewel floristisch gezien een van de meest verarmde landen van Europa, intensief werd (en wordt) onderzocht. Bovendien is er sprake van een redelijk tot goed contact tussen het Rijksherbarium en de individuele personen, groepen en instellingen die gegevens verzamelen. Hiermee komen we op de vraag: Hoe compleet is het in de Atlas gepresenteerde beeld? Dat is voor mij alleen voor de Limburgse flora enigermate te beoordelen. De volledigheid van gegevens voor sommige planten uit onze contreien in deel 1 was soms niet zo groot. Voor deel 2 is dit minder het geval aangezien de leden van de Plantenstudiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg voor een groot aantal soorten gegevens hebben verstrekt door middel van het aanvullen van voorlopige verspreidingskaartjes (waarvoor ze in het voorwoord van de hand van J. Mennema worden bedankt). Bij de soorten waarvan geen voorlopige verspreidingskaartjes zijn voorgelegd, is de volledigheid beduidend geringer. Daarbij gaat het niet alleen om kaartjes van bepaalde neofyten die zich de laatste jaren sterk hebben uitgebreid zoals Reuzebereklaauw (*Heracleum mantegazzianum*), Reuzebalsemien (*Impatiens glandulifera*) en Mahonia (*Mahonia aquifolia*), maar ook om min of meer sterk achteruitgegane, oorspronkelijk inheemse soorten als Klokjesgentiaan (*Gentiana pneumonanthe*), Bosbies (*Scirpus sylvaticus*) en Liggend hertshooi (*Hypericum humifusum*).

Wat het beeld ook vertekent, is dat veel gegevens van de jaren vijftig en zestig inmiddels al weer geruime tijd verouderd zijn; het sterkst doet zich dit voor bij een aantal planten die in de jaren vijftig nog frequent voorkwamen in droge graslanden langs de Maas zoals Duifkruid (*Scabiosa columbaria*) en Gewoon fakkelgras (*Koeleria macrantha*); ze zijn daar nu nauwelijks meer te vinden. Overigens worden dit soort vertekeningen meestal in de begeleidende tekst genoemd. Een ander soort hiaat treedt in Noord-Limburg op. Een aantal soorten lijkt in Noord-Limburg en aangrenzend Brabant veel minder voor te komen dan in Midden-Brabant. In laatstgenoemde streek is door J. en T. Cools in de jaren zeventig intensief geïnventariseerd. Bij de witte vlekken in Noord-Limburg gaat het niet alleen om neofyten als Pontische rododendron (*Rhododendron ponticum*) en Kleine varkenskers (*Coronopus didymus*), maar ook om inheemse planten als Veenbies (*Scirpus cespitosus* subsp. *germanicus*), de beide Snavelbiezen (*Rhynchospora* div. spec.) en Bleekgele hennepnetel (*Galeopsis segetum*). Waarschijnlijk zijn deze witte vlekken voor het grootste deel te verklaren uit het geringe aantal Noordlimburgse floristen en de geringe aandacht voor Noord-Limburg van floristen van elders. Het

kan echter niet worden uitgesloten dat sommige soorten in de relatief jonge veen- en heide-ontginningsgebieden, die tevens sterk bepaald worden door grootschalige landbouw en bio-industrie, ontbreken of veel zeldzamer zijn. Omdat het koppel Cools zijn activiteiten inmiddels ook naar Oost-Brabant heeft verlegd, is het te verwachten dat het hiaat in het verspreidingsbeeld in Noord-Limburg nog sterker bij de algemenere soorten in deel 3 van de atlas naar voren zal komen.

De genoemde onvolledigheden doen over het geheel genomen weinig afbreuk aan de constatering die zich bij het doornemen van de kaartjes steeds weer opdringt, namelijk dat de Nederlandse en de Limburgse flora in de periode sinds 1950 zeer fors zijn verarmd. De achteruitgang is in dit tweede deel nog duidelijker te zien dan in het eerste, waar het vaak ging om uitsterven of zeer zeldzaam worden van ook vroeger al zeldzame soorten. In deel 2 is te zien hoe zeldzaam vroeger algemene soorten zijn geworden. De meest "spectaculaire" voorbeelden vormen de kaartjes van akkeronkruiden als Ruw pazelzaad (*Buglossoides arvensis*) en Glad biggekruid (*Hypochaeris glabra*), van eenjarige pioniers op open, vochtige (zand) grond als Dwergbloem (*Anagallis minima*) en Dwergvlas (*Radiola linoides*) en van planten van schrale graslanden als Harlekijn (*Orchis morio*) en Heidekartelblad (*Pedicularis sylvatica*). De soorten die vooruit gaan zijn vooral planten van ruderaal plaatsen.

Het tweede deel van de atlas heeft voor mij ook een aantal verrassingen in petto. De eerste categorie bestaat uit opgaven uit de periode vanaf 1950 van planten waarvan ik niet wist dat ze in onze provincie voorkomen, bijvoorbeeld Cypruswolsmeik (*Euphorbia cyparissias*). De tweede categorie verrassingen wordt gevormd door planten die in Limburg sterker of juist minder sterk zijn achteruitgegaan dan wel vooruitgegaan dan in andere landsdelen: zie bijvoorbeeld het kaartje van Gevlekt havikskruid (*Hieracium maculatum*). Over het algemeen worden de mogelijke oorzaken van veranderingen in de verspreiding in dit tweede deel beter aangegeven dan in het eerste. Het deed mij bijvoorbeeld genoeg om niet meer als redenen voor de achteruitgang van bepaalde bosplanten de kreten: "het omzetten van oud loofbos in productiebos" of "het kappen van Carpinion-bos" te hoeven lezen, zinsneden die in het eerste deel regelmatig door een der auteurs werden gebezigd. De oorzaken van deze achteruitgang worden nu beter aangegeven met name in een bijdrage van de hand van E.J. Weeda, waarin het niet meer als middenbos of hakhout beheren van de Zuidlimburgse bossen als oorzaak genoemd wordt.

Voorname bijdrage bestaat uit vijf hoofdstukken die een samenvatting vormen van de gehele atlas. Hierin worden onder meer behandeld: vertekeningen in het beeld van voor- en achteruitgang; de achteruitgang van plantesoorten per biotoop (hoofdstuk 3) met ruime aandacht voor de afname in omvang van plantepopulaties ("een groen blokje is een heideveld, een sterretje in hetzelfde hok een polletje hei") en de uitbreiding van plantesoorten (hoofdstuk 4), waarbij dit hoofdstuk uiteraard korter is dan hoofdstuk 3 maar niet minder interessant. Men kan stellen dat deze vijf hoofdstukken voor geruime tijd alle tot nu toe gepubliceerde overzichten over de veran-

deringen in de flora achterhaald maken; waarschijnlijk zullen ze tot de meest geciteerde floristische literatuur in ons land gaan behoren.

Hoewel de verhandeling, zeker voor niet-floristen, enigzins taai stof is, vind ik haar zeer boeiend. Slechts op onderdelen zijn er wat kritische opmerkingen bij te plaatsen: zo lijkt mij de achteruitgang van Christoffelkruid nauwelijks te wijten aan een afname van de luchtvochtigheid op zijn groeiplaatsen door versnippering van het bosareaal, aangezien de plant in een vrij groot aantal kleine bosjes en zelfs in boomgrachten op krijtgrond voorkomt. Ze is ook minder zeldzaam dan uit het kaartje in deel 1 van de atlas blijkt. Met dit tweede deel van de Atlas van de Nederlandse Flora wordt weer een mijlpaal in de geschiedenis van de Nederlandse floristiek bereikt; het is "verplichte literatuur" niet alleen voor iedere florist, maar ook voor al diegenen die beroepshalve bij de bescherming van de flora zijn betrokken. Laten we hopen dat er geen vijf jaar overheen gaan voordat het derde deel verschijnt.

J. Cortenraad.

Evolutie: Wetenschap en Mythe

François Jacob. Amsterdam, Meulenhoff Informatief, 1983. 96 blz. Prijs: f 25,—.

In dit boekje van de bekende Nobel-prijswinnaar Jacob (1965, samen met Monod en Lwoff) zijn drie door hem bij verschillende gelegenheden gehouden op de evolutie betrekking hebbende voordrachten, als evenzovele hoofdstukken, samengevat. Zij beginnen steeds met het bespreken van een bepaald biologisch verschijnsel - respectievelijk de wijzen van voortplanting, de overeenkomsten in structuur van bepaalde in alle organismen voorkomende eiwit-moleculen, en de veroudering - om daarna na veronderstellingen over de betekenis daarvan terecht te komen bij de manier waarop de wetenschap werkt (met bv. de spanningen tussen feiten, theorieën en verbeelding), en te eindigen met te wijzen op de rol van ideologieën daarbij en bij de toepassingen.

Het is uit het bovenstaande wel duidelijk dat dit boekje primair gericht is op lezers die geïnteresseerd zijn in de moderne ontwikkeling van de biologie en haar ethisch wijsgerige en maatschappelijke implicaties. Wat bij het lezen opvalt is dat de auteur een grote eruditie heeft: hij bespreekt de problemen en geeft zijn oordelen tegen een brede, zich ver buiten zijn eigenlijke vakgebied (de moleculaire biologie) uitstrekkende, kennisachtergrond.

De vertaalster heeft zonder twijfel haar best gedaan. Toch lijkt dit boekje aan de zoveel vertalingen kenmerkende "wolligheid" die de helderheid van het betoog schaadt. De ook hier toegeslagen ergerlijke Nederlandse gewoonte om titels te "verbeteren" (de oorspronkelijke titel luidt "The Possible and the Actual") zal wel op rekening van de uitgever geschreven moeten worden.

J. Lever

Evolution und Stammesgeschichte der Organismen.

L. Kämpfe. Gustav Fischer Taschenbücher. 424 blz. ISBN3-437-30470-4. 2e druk. Prijs: Dm 29,80.

Dit studieboek in zakformaat (dikke pocketuitgave met slappe kaft) geeft een diepgaand, gedetailleerd overzicht van de huidige kennis in zake evolutie en de daarmee verband houdende palaeontologie van plant, dier en mens.

Een degelijk en typisch Duits studieboek, alleen geschikt voor "vakbroeders" die bij een eventuele aanschaf hun oude collegedictaten betreffende Evolutie en Palaeontologie wel kunnen weggoien. De talrijke schematische zwart-wit tekeningen zouden zich uitstekend lenen voor lesaantvullingen in de hoogste klassen van het V.W.O. Aanbevolen aan biologiedocenten die aan die klassen lesgeven en aan alle gespecialiseerde vakbroeders die eens wat verder willen kijken dan hun neus lang is.

H.H.

Nieuwe Atlas Nederlandse Bladmossen

J. Landwehr. Zutphen, Thieme, 1985. 568 blz., afbn, reg., lit. opg. Prijs: 97,50.

Een bijzonder fraaie uitgave, die tot stand kwam in samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging. De auteur-illustrator J. Landwehr heeft in dit blad nauwelijks geïntroduceerd te worden; hij verzorgde immers de illustraties en delen van de teksten van o.a. de Atlas van de Nederlandse Bladmossen (eerste druk in 1966), Atlas van de Nederlandse Grassen (eerste druk in 1976), Atlas van de Nederlandse Levermossen (eerste druk in 1980) en zijn meest bekende Wilde Orchideeën van Europa (1977). Velen zullen zich ongetwijfeld de expositie in het Natuurhistorisch Museum te Maastricht herinneren van de originele aquarellen die in het bovengenoemde standaardwerk werden afgedrukt. Landwehr is een bijzonder mens en voor al deze activiteiten en kwaliteiten is hem op 9 januari j.l. een eredoctoraat door de Universiteit van Amsterdam verleend. Wie daarover meer wil weten, raadplege het aan Jacobus Landwehr gewijde artikel van V. Westhoff in De Levende Natuur, 86e jrg. nr. 2 p. 60-61.

Het te bespreken boek is zoals de oplettende lezer al heeft kunnen opmerken een verbeterde uitgave van de Atlas van de Nederlandse Bladmossen. Er zijn 13 afbeeldingen in kleur, er zijn nieuwe tekeningen toegevoegd, de lay-out is overzichtelijker en de literatuurlijst is bijgewerkt. Toch blijft ik het jammer vinden dat daarin de naam van Barkman ontbreekt...

Een fraaie en onmisbare Atlas, die in combinatie met het determinatiewerk van Margadant en During veel zal bijdragen tot de kennis van de Nederlandse Bladmossen.

H.H.

Roofvogels in ons landschap

Paul Obdam, Utrecht, Het Spectrum, 1985. 132 blz. ktn., lit. opg., reg. Prijs: f 19,90.

Als Aula Pocket verscheen bovengenoemde uitgave om de lezer iets meer over onze roofvogels te vertellen dan we gewoonlijk in de vogelgidsen over deze boeiende vogelgroep aantreffen.

Schrijver behandelt in dit boekje de 17 soorten die we regelmatig broedend of alleen op de trek in ons land kunnen waarnemen.

In 10 hoofdstukken wordt o.a. uitvoerig ingegaan op vorm en functie, biotoop, gedragingen in de broedtijd, prooidieren, verspreiding en dichtheid in de winter. Bijzondere aandacht besteedt de auteur aan de gevolgen van pesticiden en andere gifstoffen op het voortbestaan van roofvogels in het algemeen, terwijl hij aan het slot de vervolging, maar ook de beschermingsmaatregelen belicht. Een uitgebreide literaturopgave en register staan achterin.

Conclusie: een goed leesbaar boek van handig formaat waarover ik gaarne mijn respect uitspreek over de wijze waarop de auteur blijk gegeven heeft van zijn speurzinnigheid naar en serieuze waarneming van deze zo interessante vogelgroep; van hare aanbevolen derhalve.

H.Th.

Zure neerslag

P. Bruinsma, Utrecht/Antwerpen, Het Spectrum, Aula Pocket 751, 1985. 208 blz., afbn., lit. opg., reg. Prijs: f 14,90.

De ondertitel, die overigens alleen op de omslag te vinden is, vat de inhoud van dit boekje kernachtig samen: "Ontstaan en gevolgen van zure neerslag. Technologische macht en politieke onmacht". Deze zinsnede laat al duidelijk zien dat de auteur, die in het dagelijks leven verbonden is aan het Derde Wereldcentrum van de Kath. Universiteit Nijmegen, het verschijnsel "zure regen" in een brede maatschappelijke en mondiale context plaatst. Het boeiendste deel van het boekje wordt dan ook gevormd door de laatste drie hoofdstukken waarin wordt ingegaan op de rol van de technologie in onze samenleving, de maatregelen die reeds genomen zijn en die nog genomen zouden moeten worden én op de machteloosheid van de maatschappij om de eventuele technische oplossingen ook uit te voeren.

Het boekje kan ik aanbevelen aan iedereen die wat meer achtergrondinformatie over dit actuele verschijnsel wil hebben en daarbij een discussie over de rol van de politiek niet uit de weg wil gaan.

Douwe Th. de Graaf